

ADVANCED VOCATIONAL CHOICES OF SPECIAL TALENT MUSIC STUDENTS OF SCIENCE AND ART CENTERS¹

Emre YUVACI*²

*Dr, Sivas Buruciye Bilim ve Sanat Merkezi

Abstract

Science and Art centers are divided into two as special talent and general talent in terms of operation. Special talent areas are divided into visual arts and music. The subject of this study will be music students. Science and art centers apply special tests and interviews in student selection. As a result of these tests, students who are defined as gifted and gifted by the ministry are entitled to study in these schools. Such talented and intelligent children do not think of choosing music as a profession for some reasons in the future. In this study, the reasons and results of the future career choices of science and art center music students were examined. The research was carried out on Sivas Science and Art Center special talent music students

Keywords: Music, Special talent, Profession, Special education.

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNİN ÖZEL YETENEK MÜZİK ALANI ÖĞRENCİLERİNİN İLERİ DÖNEM MESLEK SEÇİMLERİ

Özet

Bilim ve Sanat merkezleri işleyiş bakımından özel yetenek ve genel yetenek olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Özel yetenek alanları kendi içerisinde görsel sanatlar ve müzik alanı olarak ayrılmaktadır. Bu çalışmaya konu, müzik alanı öğrencileri olacaktır. Bilim ve sanat merkezleri öğrenci seçimlerinde özel testler ve mülakatlar uygulamaktadır. Bu testler sonucunda bakanlık tarafından üstün yetenekli ve üstün zekâlı olarak tanımlanan öğrenciler, bu okullarda öğrenim görmeye hak kazanmaktadır. Bu denli yetenekli ve zeki çocuklar gelecekte bazı sebeplerden ötürü müzik alanını meslek olarak tercih etmeyi düşünmemektedir. Bu çalışma ile bilim ve sanat merkezi müzik alanı öğrencilerinin gelecek dönem meslek tercihlerinin sebep ve sonuçları incelenmiştir. Araştırma Sivas Bilim ve Sanat Merkezi özel yetenek müzik alanı öğrencileri üzerinden yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Özel yetenek, Meslek, Özel eğitim.

Giriş

Bilim ve Sanat Merkezleri; ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin özel yetenek görsel sanatlar, özel yetenek müzik ve genel yetenek alanlarında örgün eğitim gördükleri okullarını aksatmayacak şekilde planlanmış programları dâhilinde bireysel olarak özel yeteneklerini geliştirme ve projelendirmek amacıyla açılmış özel eğitim kurumlarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim ve rehberlik hizmetleri genel müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. Bilim ve sanat merkezleri Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel eğitim kurumlarıdır. Özel eğitim herhangi bir sebep ile bireyin yaşitlarından farklı eğitime muhtaç olması durumudur. Öğrencilerin özellikleri doğrultusunda kendi içerisinde avantajlı ve dezavantajlı grup olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ülkemizde yakın zamana kadar özel eğitim denilince akla ilk olarak dezavantajlı öğrenciler gelmekteydi. Ancak özel eğitim sadece dezavantajlı öğrencilere değil avantajlı öğrencilere de

¹ Bu çalışma 13 Haziran 2021 tarihinde düzenlenen Uluslararası Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumunda sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

² Sorumlu Yazar E-mail: emreyuvaci@gmail.com / Doi: 10.22252/ijca.1296227

uygulanmaktadır. Akranları ile birlikte gördüğü eğitime ayak uyduramayan öğrencilerin olduğu gruba dezavantajlı, akranları ile birlikte aldığı eğitimin yetersiz kaldığı grup ise avantajlı grup olarak tanımlanabilir. Her iki durumda özel eğitim gerektirmektedir. Yaşıtları ile aldığı derslere yetişemeyen öğrenciye kendisinin anlayabileceği şekilde, yani bireysel özelliklerine göre eğitim planı uygulanmaktadır. Benzer şekilde yaşlılarına göre üstün özelliklere sahip öğrencinin de yetenek alanına göre eğitim uygulanmalıdır. Bilim ve sanat merkezleri bahsi geçen avantajlı grup olarak adlandırılan özel eğitime muhtaç öğrencileri hedeflemektedir.

Ülkemizde ilk bilim sanat merkezi 1995 yılında kurulmuştur. Bu tarihe kadar özel yetenekli öğrencilerin eğitimi ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bulut ve Taylı' ya (2006) göre bu çalışmalardan ilki 1925 yılında Atatürk'ün isteği ile yapılmıştır. Bu uygulama özel yetenekli öğrencilerin yurt dışında eğitim görmeleri suretiyle uygulanmıştır. 1960 yılında türdeş sınıf uygulamaları hayata geçirilmiştir. 1964 yılında Ankara Fen Lisesi özel yetenekli öğrencilerin eğitim almaları amacıyla kurulmuştur. Daha sonralarda birçok farklı uygulama hayata geçirilmiştir. Bunlardan bazıları uzun ömürlü olmayı başaramamıştır. 1995' ten bu yana eğitim öğretime devam eden bilim ve sanat merkezleri bu alanda oldukça başarılı olmuş ve son on yıl içerisinde oldukça yaygın hale gelmiştir.

Özel yetenekli öğrenciler için ülkemizde halen birçok eğitim modeli uygulanmaktadır. Ancak bunlardan en kapsamlı ve yaygın olanı bilim ve sanat merkezleridir. Ülkemizde güncel olarak 81 ilde 279 adet bilim ve sanat merkezi 554 adet genel yetenek, 183 müzik ve 232 adet görsel sanatlar olmak üzere toplam 969 atölye ile eğitim vermektedir. Bu atölyelerde yaklaşık 67 bin adet öğrenciye eğitim verilmektedir. Bu merkezlerden bir tanesi Sivas Bilim ve Sanat Merkezi ve diğeri Sivas Buruciye Bilim ve Sanat Merkezidir. Çalışmanın yapıldığı dönemde Sivas Buruciye Bilim ve Sanat Merkezi henüz açılmamış olmasından dolayı çalışma sadece Sivas Bilim ve Sanat Merkezi'nde eğitim görmekte olan öğrenciler ile yapılmıştır.

Bilim ve sanat merkezlerinde (Bilsem) eğitim görmeye hak kazanan öğrencilere uygulanan eğitim programı; uyum, destek eğitimi, bireysel yetenekleri fark ettirme, özel yetenekleri geliştirme ve proje eğitimi şeklindedir. Uygulanmakta olan etkinlikler ise bireysel etkinlikler, grup eğitimi, sosyal faaliyetler ve kurum dışı uygulamalardır. Bu uygulamalar atölye çalışmaları, kulüp çalışmaları, kamplar ve organizasyonlar ile yapılmaktadır. Bilim ve sanat merkezlerine öğrenci alımı her yıl bakanlık tarafından yapılan tanılama sınavları ile yapılmaktadır. Tanılama sınavlarına sadece ilkokul 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileri aday gösterilebilmektedir. Tanılama sınavlarında başarılı olan öğrenciler özel yetenek müzik ve resim alanının bireysel değerlendirme sınavlarına girmeyi hak kazanır, bütün sınavlar sonunda başarılı olan öğrenciler bilim ve sanat merkezlerine kayıt hakkı kazanmaktadır. Kayıt hakkı kazanan öğrenci 12. sınıfa kadar eğitim görmeye devam etmektedir.

2021-2022 eğitim öğretim yılı itibariyle öğrencinin aday gösterilmesi uygulamalarında değişikliğe gidilmiştir. Birçok uzman ve akademisyen görüşleri doğrultusunda işleyişin geliştirilmesine yönelik bu değişiklik sonucunda; sınıf öğretmenini sınıf mevcudunun %20 si kadar öğrenciyi bir alandan aday gösterebilmektedir. Örneğin 20 kişilik bir sınıfta öğretmen her alan için ayrı olacak şekilde 5 genel yetenek, 5 müzik alanı ve 5 adet görsel sanatlar alanından öğrenciyi aday gösterebilmektedir. Genel yetenek alanında eski tanılama yöntemleri uygulanmaktadır. Ancak müzik ve görsel sanatlar alanında uygulama iki aşamalı yetenek sınavı şeklinde düzenlenmiştir. Örneğin müzik alanında aday gösterilen öğrenci eski tanılama sınavı uygulaması yerine kendi okulunda oluşturulan sınav merkezinde, dijital ortamda hazırlanan yetenek sınavına tabii tutulmaktadır. Bu sınavdan başarılı olan öğrenciler bireysel yetenek sınavına girmeye hak kazanmaktadır. İkinci aşama olarak uygulanan bu bireysel yetenek sınavı, üniversiteler ve güzel sanatlar liseleri seçme sınavlarındaki yetenek sınavları şeklinde uygulanmaktadır.

Ataman' a (2012) göre; başarılı çocuklar üç gruba ayrılmıştır. Bunlardan birincisi üstün zekâlı (her alanda ortalamaların üzerinde olan), ikincisi üstün yetenekli (metematik müzik resim gibi bir alanda başarılı olan) üçüncüsü ise parlak çocuktur. "Parlak öğrenci" olarak adlandırılan çocuklar öğretmenlerin en çok beğendiği ödevlerini eksiksiz yapan en ön sırada oturup genellikle soru sormadan verilen görevleri çalışarak yerine getiren çocuktur. Her ne kadar öğretmenlerin en çok beğendiği grup bu parlak öğrenci grubu olsa da üstün zekâlı çocuklar soru sorup sorgulayan gruptadır. Bu grup sadece %2 lik bir kısımdır. Üstün yetenekli çocuklarda bu oran %4 ila %5 civarlarına çıkmaktadır. Hem üstün yetenekli hem de üstün zekâlı bir çocuk

olduğunda, yaratıcılık ve düşündüğü şeyleri hayata geçirme noktasında akranlarına göre en az iki yaş gelişimi önden gitmektedir. Bütün özellikleri aktif kullanan bazı örneklerde bu gelişimin 4 yaşa kadar ilerde olduğu gözlenebilmektedir.

Bilim ve sanat merkezlerine seçilen öğrenciler akranlarına oranla belirgin farklılıklar göstermektedir. Yapılan tanılama sınavları çocukların bu yönlerini belirlemek, ayırt etmek için özel hazırlanmış sınavlardır. Feldhusen 'e (1997) göre üstün yetenekli öğrenciler akranlarına göre özellikleri ve gereksinimleri açısından belirgin farklar gösterir. Öğrenciler bu özellikleri bakımından genel başarı düzeyleri olarak akranlarına göre daha ileri düzeydedir. Akademik başarılarının yanı sıra özel yetenek başarılarının da aynı düzeyde yüksek olduğunu bildirmiştir.

Bilim ve sanat merkezleri sanat alanları göz önüne alındığında görsel sanatlar ve müzik alanı olarak iki bölümden oluşmaktadır. "Müzik sanatı arkaik dönemlerden itibaren gücü fark edilerek hayatın her alanında kullanılmış bir fenomendir. İnançtan eğlenceye, sağlıktan iyi bir birey yetiştirmeye kadar etkileri araştırılmış ve bu etkiler çeşitli alanlarda kullanılmıştır" (Dağdeviren ve Karaönçel 2021: 118). Bu kadar geniş bir perspektifte bulunan müzik sanatının eğitiminde bilim sanat merkezleri önemli işlevlere sahip eğitim kurumları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilim ve sanat merkezleri müzik alanında eğitim görmeye hak kazanmış öğrenciler; sırasıyla uyum, özel yetenekleri geliştirme ve proje grupları ile eğitimini tamamlamaktadır. Uyum programı toplam 40 ders saatinden oluşmaktadır. Bu aşamada öğrencilerin bilim ve sanat merkezlerine ve çevresine alışması hedeflenmiştir. Uyum programını başarıyla tamamlayan öğrenci özel yetenekleri geliştirme (ÖYG-1, ÖYG-2) gruplarına geçmektedir. Bu gruplarda öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda bireyselleştirilmiş eğitim planları (BEP) uygulanmaktadır. Temel müzik eğitiminin yanı sıra, geleneksel müzik, müziksel işitme (solfej, bona ve dikte), müzik tarihi, armoni ve çalgı eğitimleri de verilmektedir. Bilsem' de eğitim görmeye hak kazandığı sınıf kademesinden lise kademesine kadar ÖYG programına devam eden öğrenci, lise kademesine geldiğinde bilim ve sanat merkezlerinde proje grubunda eğitim görmeye başlamaktadır. Proje gruplarında ise o zamana kadar aldığı tüm bilgi ve birikimleri kullanarak gerek çalgısında gerek teorik olarak gerekse de müzik teknolojisi alanında bilimsel olarak üretim yapma yoluna gidilmektedir. Üstün yetenekli bireylerde müzik kültürü oluşturma ve entelektüel bir kimlik oluşturmada önemli işlevlere sahip olan bilim sanat merkezlerinde bu bağlamda eğitimler verilmektedir. Burada adı geçen "müzik kültürü; toplumun ya da topluluğun doğum öncesinden ölüm sonrasına kadar kültürel olarak müziksel algıları ile bu algı içerisinde bulunan müziksel beğeniyi etkileyen ve içselleştiren refleksler" (Dağdeviren 2022: 232) olarak tanımlanabilir.

Üniversitelerin; güzel sanatlar fakülteleri, eğitim fakültelerinin müzik eğitimi alanları ve konservatuarlarda, ayrıca güzel sanatlar liselerinin müzik bölümlerinde öğrenim görmekte olan müzik alanı öğrencileri bilindiği üzere özel yetenek sınavlarına tabi tutulup, başarılı oldukları takdirde bu okullara kayıtları alınmaktadır. Belirli bir yetenek seviyesine sahip olmalarına rağmen bu okullarda öğrenim gören öğrenciler ile bilim ve sanat merkezleri müzik alanı öğrencileri ayrılmaktadır. Algılama ve uygulamaya geçirme noktasında oldukça başarılı olan bilim ve sanat merkezi öğrencileri, bu yönleri ile farklılaşma yaratmaktadır. Bireysel beceri ve farklılıklar göz önüne alındığında genelleme yapmak yanlış olacaktır. Ancak bakanlık tarafından "üstün" yetenekli olarak tanımlanan öğrencilere kıyasla bazı öğrencilerin sadece temel seviyede özel yetenekli olmaları, alanlarında hatta ileri dönem mesleklerinde gelişmelerinin ve ilerlemelerinin yetersiz kalmasına sebep olacaktır.

Diğer taraftan bilim ve sanat merkezleri müzik alanlarında eğitim gören öğrencilerin hem üstün zekâ hem de üstün yetenekli olmaları sayesinde yapılan çalışmalar daha verimli ve etkin sonuçlara ulaşmaktadır. Ayrıca bu kadar küçük yaşta bu denli profesyonel bir müzik eğitimi almaları yönüyle de bilsem öğrencileri olumlu yönde fark yaratmaktadır.

Günümüzde insanın yaşamını idame ettirebilmek ve geçimini sağlayabilmek için kendine bir çalışma alanı edinmesi gerekmektedir. Bu sürekli çalışma alanına genel anlamda meslek denilmektedir. Meslek bir insanın hayatı boyunca alacağı en önemli ve en zor karardır. Bu noktada birey ailesinden aldığı destek ve yönlendirmelere ihtiyaç duymaktadır. Zunker (2006) meslek seçimi etkileyen faktörleri cinsiyet, sosyal çevre, bireyin eğitim durumu, aile beklentileri, kişisel özellikler (özel yetenekler) ve kişisel ilgi olarak tanımlamıştır.

Bireyin gelişim süreci gelecek dönem meslek tercihinde önemli rol oynamaktadır. Grant' a (1986) göre birey meslek seçimine öncelikle ilkokul ve ortaokul çağında daha sonra ise lise öğrenimi sonunda karar vermektedir. Bu süreç öğrencinin fiziksel duyuşsal ve bilişsel gelişiminin hassas olduğu dönemlerdir. İnsanlar ilköğretim zamanlarında daha kararsızdır ve sürekli fikir değiştirmektedir. Bu kararsızlıkların zamanla azaldığı görülmüştür. Lise çağında alınan kararların ilk ve ortaöğretime göre daha gerçekçi ve bilinçli olduğu görülmektedir. Bozgeyikli' ye (2004) göre ilköğretimde öğrencinin hangi mesleği seçeceğinden çok hangi alanlara yatkın olduğunu fark ettirmek gerekmektedir. Böylelikle birey kendisindeki yetenekleri fark edebilecek ve bunu geliştirmeye yönelik o alanda ilerleyebilecektir.

Kuzgun ' a (1986) göre meslek, bireyin hayatını kazanmak ve geçimini sürdürmek için seçtiği meslek olarak tanımlansa da sadece para kazanma yolu değildir. Belirli bir çalışma ortamında kişisel yeteneklerin geliştirilmesi ve kullanılmasıdır.

Literatür araştırmasında Zunker'in (2006) meslek seçimindeki belirttiği faktörlere ek olarak; Deniz (2001) öğrencinin meslek seçiminde rol alan etkenleri; cinsiyet ve fiziksel özellikler, hayal ve istekleri, akademik başarısı ve öğretmen görüşleri, aile beklenti ve baskısı, özel yetenek ve zekâsı, akran etkisi, sosyo-ekonomik düzey ve çevre etkisi olarak belirlemiştir.

Belirli zekâ ve yetenek testlerinden geçerek üstün yetenek ve üstün zekâ sınıfında yer alan Bilim Sanat Merkezi Müzik alanı öğrencilerinin gelecekte müzik alanını meslek olarak seçmeleri ile ülkemizde müzik üzerine yapılan çalışmaları üst seviyeye çıkartacağı düşünülmektedir. Özellikle 6-9 yaş aralığında müzik eğitimi almaya başlamaları ve liseden mezun oluncaya kadar bu eğitime devam ettikleri düşünüldüğünde, hem çalgı icrasının gelişimi hem de genel müzik kültürünün gelişmesi noktasında ülkemizdeki müzik sanatının ileri seviyelere taşınmasında bir etken olacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan her olayı sorgulayan araştıran ve farklı noktalarını yakalayan yapıları sayesinde bilsem öğrencilerinin zengin müzik kültürümüzün araştırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sayede müzik kültürümüzün bilimsel açıdan oldukça farklı yerlere taşıyabilecekleri düşünülmektedir.

Bu çalışmada Sivas Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı öğrencileri ile yapılan görüşmede kendilerine cinsiyet, yaş, öğrenim gördükleri okul, bilim ve sanat merkezindeki eğitim süreleri, gelecekte olmak istedikleri, hayallerindeki meslek tercihleri ve bu meslek ile ilgili genel bilgileri sorgulanmıştır.

Yöntem

"Genel tarama modeli, çok sayıda unsurdan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir kaniya varmak amacıyla evrenin tamamı ya da alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerine gerçekleştirilen tarama çalışmalarıdır"(Karasar 2018, s.111). Bu çalışma Sivas Bilim ve Sanat Merkezi müzik yetenek alanında eğitim görmekte olan öğrencilere açık uçlu anket soruları yöneltilerek yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı tarihte Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından Covid-19 salgını sebebiyle pandemi ilan edilmiştir. Pandemi koşullarında okulda kayıtlı olan 47 öğrenciden 28 öğrenci okulda aktif olarak devam etmekteydi. Toplam 28 öğrenciye uygulanan anket soruları şu şekildedir;

- **Gelecekte hangi mesleği tercih edeceksiniz?**
- **Gelecekte tercih edeceğiniz mesleği tanımlayınız**
- **Bu mesleği tercih etmenizdeki etkili olan şey nedir?**
- **Tercih ettiğiniz meslekte çalışan biri neler yapmaktadır?**
- **Gelecekte hayalini kurduğunuz mesleği yapamazsanız ikinci tercih olarak yapmak istediğiniz meslek nedir?**

Tamamı beş maddeden oluşan araştırma soruları ile 9 ila 12 yıl boyunca üst düzey müzik eğitimi alan öğrencilerin gelecekte müzik alanını meslek olarak tercih edip etmemelerini, bu tercihlerin sebep sonuç ilişkisini anlamak hedeflenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Araştırmaya pandemi koşullarında okula devam eden 28 öğrenci katılmıştır. Öğrenciler eğitim gördükleri okul kademelerine göre ayrı olarak incelenmiştir.

Tablo-1 Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	
Erkek	9
Kadın	19

Araştırmaya katılan öğrencilerin tablo-1 de gösterildiği üzere 9 tanesi erkek, 19 tanesi ise kadındır. Katılımcıların en büyüğü 15 en küçüğü ise 9 yaşında olduğunu bildirmiştir. Bilim ve Sanat Merkezine devam süreleri ise 2 ila 6 yıl arasında olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 28 öğrencinin 9 tanesi lise kademesinde eğitim görmektedir. Bu öğrenciler 14 ve 15 yaş aralığında olduklarını bildirmişlerdir. Öğrencilerin devam ettikleri okullar şu şekildedir; 5 tanesi Sivas Fen Lisesi, 2 tanesi özel okulların fen lisesi bölümünde ve 2 öğrenci ise Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim görmektedir.

Tablo 2 de gelecekte hangi mesleği tercih edeceksiniz? tercih sebebiniz ve mesleği tanımlayınız gibi araştırma sorularının yanıtları aranmıştır.

Tablo 2 Lise Kademesi Meslek Tercih Dağılımları

Meslek	Erkek	Kadın
Müzik		2
Doktor	1	3
Psikolojik Danışman		1
Profesyonel Sporcu	1	
Kararsız		1

Tablo 2 de görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerden; 4 öğrenci doktorluk mesleğini tercih edeceklerini belirtmiştir. Tercih sebebi olarak ekonomik getiri ve kolay iş bulma fırsatları olarak bildirmişlerdir.

1 öğrenci profesyonel sporcu olmak istediğini belirtmiştir. Tercih sebebi olarak çocukluktan beri hayalini kurduğunu belirtmiştir.

1 öğrenci psikiyatrist olmak istediğini belirtmiştir. Tercih sebebi olarak ekonomik getirisi ve insanları dinlemek istediğini belirtmiştir.

1 öğrenci henüz karar vermediğini belirtmiştir.

Güzel Sanatlar Lisesinde eğitime devam eden 2 öğrenci ise müzik alanını meslek olarak seçeceğini belirtmiş ve öğrencilerden biri çalgısında ilerlemek ve orkestra çalgıcısı olmak diğeri ise müzik alanında akademik çalışmalar yapmak istediğini belirtmiştir.

Daha öncede belirtildiği üzere fikirlerin daha netleştiği lise kademesinde alınan cevaplar doğrultusunda, gelecek dönemde meslek olarak müzik alanını tercih etmeyi düşünmedikleri görülmektedir. Tercih eden 2 öğrenci halihazırda güzel sanatlar lisesi öğrencisidir.

Lise kademesindeki öğrencilerin ikincil meslek tercihleri ise genel olarak mühendislik dalları olmakla birlikte bir eczacı birde tercümanlık olarak bildirilmiştir. Müzik alanını tercih eden öğrenciler ise ikincil meslek olarak yine müzik tercih etmiş, öğretmenlik ve özel sektörde çalışmak istediğini belirtmiştir.

Ortaokul kademesindeki 16 öğrenci 10 – 14 yaşları arasında olup Ziya Gökalp ortaokulu, Selçuk Ortaokulu, Yavuz Selim Ortaokulu, Cumhuriyet Üniversitesi Ortaokulu ve diğer özel eğitim kurumlarının ortaokul kademesinde eğitim görmektedir. Bu öğrenciler lise kademesine göre daha kararsız oldukları gözlenmiştir.

Tablo 3 Ortaokul Kademesi Meslek Tercih Dağılımları

Meslek	Erkek	Kadın
Müzik	2	4
Doktor	3	6
Senarist		1

Tablo 3 de görüldüğü üzere araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinden; 9 öğrenci doktor, 1 öğrenci senarist, 6 öğrenci müzik alanını gelecekte meslek olarak tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Ancak daha öncede belirttiğim üzere neden bu meslekleri tercih ettikleri konusunda sadece 7 kişi bilinçli durumdadır. Tercih ettikleri meslekleri hayalini kurduklarını ve insanlığa yararlı olmak adına tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Ortaokul kademesindeki öğrencilerin ikincil meslek tercihleri 14 tanesinin müzik alanı olmuş diğer 2 öğrenci ise mühendislik tercih etmek istediklerini belirtmişlerdir.

İlkokul kademesindeki 3 öğrenci 9 – 10 yaş aralığında olup Fevzi Paşa ilkokulu, Yavuz Selim ilkokulu ve özel eğitim kurumlarının ilkokul kademesine devam etmektedir.

Tablo 4 İlkokul Kademesi Meslek Tercih Dağılımları

Meslek	Erkek	Kadın
Müzik	1	1
Doktor		1

Tablo 4 ten anlaşılacağı üzere araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinden 2 tanesi doktorluk mesleğini bir tanesi müzik alanını tercih edeceğini belirtmiştir. Tercih sebebi olarak biri maddiyat diğeri aile yönlendirmesi olduğunu belirtmiş müzik alanını tercih etmek isteyen öğrenci ise yeterince bilgisi olmamakla birlikte hayalini kurduğunu belirtmiştir.

Sonuç

Araştırmaya katılan öğrencilerin verdiği cevaplara göre ileride müzik alanını meslek olarak seçmeyi düşünen öğrenci sayısı sadece 9 dur. Araştırmaya katılan öğrencilerden hiçbiri, birincil tercih ettiği mesleği müzik olmasa dâhi ikincil olarak da müzik alanını meslek olarak tercih etmemektedir. Sadece 2 öğrenci ikincil meslek olarak müzik alanını tercih etmiştir. Güzel sanatlar lisesi müzik bölümünü tercih eden bu öğrencilerin ilk ve ikinci meslek tercihleri müzik olmuştur. Ancak ilk ve ikinci tercihleri müziğin farklı alanları olduğunu bildirmişlerdir. Çalışmaya dâhil olan öğrencilerin verdikleri cevaplar göstermektedir ki; öğrenim gördüğü kademe büyüdükçe verdiği cevap bir o kadar kararlı ve bilinçli hale gelmektedir. Grant' ın (1986) lise kademesinde eğitim gören öğrencilerin ortaöğretimde eğitim gören öğrencilere göre daha gerçekçi ve bilinçli olarak tanımlamıştı. Bu yönüyle çalışmanın bulguları ile örtüştüğü görülmektedir. Öğrencilerin tercih ettikleri

mesleklere bakıldığında genellikle ekonomik durumlar ön plana çıkmaktadır. Diğer derslerinde de oldukça başarılı olan bilsem öğrencilerinin ailelerinin de beklentileri bu yönde olduğu gözlenmektedir. Akademik başarısı yüksek olduğu için sınav ile tercih edilebilen ve sosyo-ekonomik olarak daha güçlü olduğunu düşündükleri alanlara yönlendirme yaptıkları bildirilmiştir. 9 ila 12 yıl arası gibi uzun bir süre profesyonel bir müzik eğitimi aldıktan sonra öğrencilerin müzik alanını meslek olarak tercih etmemeleri büyük bir kayıp olmaktadır.

Öğrencilerin ve velilerin sınav öncesi dâhil olmak üzere eğitim hayatları boyunca alacakları eğitim ve sonrasında ulaşabilecekleri imkânlar hakkında yeterince bilgilendirilmeleri meslek olarak tercih etmelerini sağlamaya yardımcı olacaktır. Bu duruma paralel olarak eğer gelecek dönemde müzik alanını meslek olarak tercih etmeyecekse öğrenciyi hiç aday göstermemek daha doğru olacaktır. Bu süreçte öğrencinin bireysel sınavlara girdiği, stresli sınav döneminden küçük yaşlarda geçmesi ve olası başarısızlık durumları da göz önüne alındığında öğrenciyi faydasına oranla zararı daha fazla olacaktır. Bu sınavlardan başarıyla geçmesi halinde yine meslek olarak tercih etmeyecek öğrenci için bu durum zaman kaybı olacaktır. Daha önce de belirttiğim gibi sınava giriş yaşlarında henüz net karar verebilme yetisinde olmayan öğrenci ve aile doğru yönlendirilmelidir.

Ayrıca Bilim ve Sanat merkezlerindeki öğrencilere gündelik hayatlarında ve gelecek dönemlerde avantaj sağlayacak ek kazanımlar sunmanın, gelecek dönem meslek tercihleri konusunda büyük etki yaratacağı düşünülmektedir. Örneğin liseye geçiş aşamasında güzel sanatlar liselerine bilsem öğrencileri için sınavsız giriş kontenjanı ayrılmaktadır. Bu kontenjanın üniversite sınavları içinde oluşturulması tercih aşamasında etki yaratacağı düşünülmektedir. Bunlardan daha önemlisi ise üniversite sonrasında yeni iş alanları oluşturulmalı ve daha kolay iş imkânlarının sağlanması müzik alanını daha cazip hale getirecektir. Ayrıca bu cazibe Bilim ve Sanat Merkezlerinin, güzel sanatlar liselerinin ve üniversitelerin müzik eğitimi veren alanlarını daha tercih edilir hale getirecektir.

Bu araştırma toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel olarak da incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu yönüyle bundan sonra yapılacak olan çalışmalara esin oluşturacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ataman, A. (2012). ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLERİNE VE AİLELERİNE ÖNERİLER. Geleceğin Mimarları Üstün Yetenekliler Sempozyumu
- Bozgeyikli, H. (2004). MESLEK KARARI VERME YETKİNLİK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ. The Journal Of Selcuk universty, 11,221-234.
- Bulut S. & Taylı A. (2006) CUMHURİYET DÖNEMİ ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİM POLİTİKASI. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi. 1(12)
- Dağdeviren, M. (2022). MÜZİKSEL ÖĞELERİN KÜLTÜREL KİMLİK OLUŞTURMADAKİ ROLÜNÜN ETNOMÜZİKOLOJİK YANSIMALARI . Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , (48) , 365-382 . DOI: 10.30794/pausbed.961024
- Dağdeviren, M. & Karaönçel, F. (2021). "ÖĞRETMENLER ÇOCUKLAR İÇİN SÖYLÜYOR" PROJESİ ÜZERİNE BİR ANALİZ . İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi , 7 (2) , 117-130 . DOI: 10.22252/ijca.999478
- Deniz, S. (2001) BİREYİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN KAYNAKLAR: YENİ TEKNOLOJİLERDEN İNTERNET. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi Güz 2001 Sayı 6
- Feldhusen, J. F. (1997). EDUCATING TEACHERS FOR WORK WITH TALENTED YOUTH. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.)
- Grant, B. (1986),. D. DEMOS AND GEORGE-EDWARDS WILLARD. Guidance for youth , Charls Thomas Publisher. İllinois,

Karasar, N. (2018). BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMİ: KAVRAMLAR İLKELER TEKNİKLER. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Kuzgun, Y.. "Meslek seçiminde Kararsızlık", Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1986, s- 217.

Zunker, V. G. (2006). Career counseling a holistic approach. Belmont, CA: Thomson Brooks/ Cole, Publishers.